

Advies over het EUFORGEN- programma

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3375</u>
Datum advisering:	15 januari 2016
Auteur(s):	Marijke Steenackers, Kristine Vander Mijnsbrugge
Contact:	Niko Boone(niko.boone@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	ANB-INBO-BEL-2015-55
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos T.a.v. Carl De Schepper Koning Albert II-laan 20 bus 8 1000 Brussel carl.deschepper@lne.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Joris Janssens (joris.janssens@lne.vlaanderen.be)

Aanleiding

EUFORGEN is een programma in uitvoering van een van de resoluties van het Forest Europe proces, voorheen bekend als 'Ministeriële Conferenties ter Bescherming van de Bossen in Europa; MCPFE). Het is een internationaal netwerk rond genetische hulpbronnen in de bosbouw. Tot voor enkele jaren nam België deel aan dit netwerk. Het INBO (voordien IBW) was hierin actief.

Naar aanleiding van de recente ministeriële conferentie ter bescherming van de bossen in Europa (Forest Europe, Madrid oktober 2015) wil het Waals gewest terug instappen in het EUFORGEN programma. Binnen de CCIM-werkgroep 'Bossen' zal beslist worden of België opnieuw aan het programma zal deelnemen.

Vraag

1. Wat is de meerwaarde van deelname van Vlaanderen aan het EUFORGEN-programma?
2. Welke klemtonen zou Vlaanderen kunnen leggen bij het uitwerken van een volgend EUFORGEN-programma?
3. Welke rol kan het INBO vervullen in dit internationaal samenwerkingsverband?
4. Indien deelname waardevol wordt geacht, is het INBO bereid voor Vlaanderen (of eventueel België) de rol van nationale correspondent op te nemen?

Toelichting

1. **Wat is de meerwaarde van deelname van Vlaanderen aan het EUFORGEN-programma?**

De ministeriële conferentie ter bescherming van de bossen in Europa, FOREST EUROPE, heeft als missie de samenwerking rond duurzaam bosbeleid te sturen. De conferentie staat onder het leiderschap van de bevoegde ministers van de deelnemende landen, waaronder ook de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw. FOREST EUROPE onderneemt acties om een gezamenlijk beleid uit te stippelen en instrumenten te ontwikkelen voor duurzaam beheer, monitoring, evaluatie en implementatie van afspraken rond duurzaam bosbeheer.

Vlaanderen maakt sinds jaren deel uit van FOREST EUROPE en lag mee aan de basis van de ontwikkeling van een nieuwe Europese bosstrategie (20 september 2013). Deze strategie streeft naar een duurzaam bosbeheer waarbij bossen en bosgebieden gebruikt worden op een manier en met een intensiteit waarbij deze hun biologische diversiteit, productiviteit, regeneratiecapaciteit en vitaliteit behouden. Tegelijk streeft deze strategie naar het behoud van het vermogen om nu en in de toekomst relevante ecologische, economische en sociale functies op lokaal, nationaal en mondiaal niveau te vervullen zonder schade aan andere ecosystemen toe te brengen. De politieke beslissingen en resoluties genomen door FOREST EUROPE zijn niet bindend. Door het ondertekenen van deze afspraken engageren de deelnemende landen en ministers zich wel tot de implementatie van een duurzaam bosbeleid en -beheer in hun land. Om FOREST EUROPE te ondersteunen en Europese landen te begeleiden bij de implementatie van de politieke beslissingen en resoluties, werd EUFORGEN opgericht. EUFORGEN is het platform waar Europese landen en regio's terecht kunnen om informatie en expertise uit te wisselen, relevante nationale en internationale beleidsbeslissingen te evalueren en strategieën en methodes te ontwikkelen voor een beter

beheer en beleid van bossen in Europa en ter bescherming van de genetische bronnen van bomen. Indien Vlaanderen opnieuw lid wordt van EUFORGEN, gaat het deel uitmaken van het belangrijkste Europese platform voor ontwikkeling en implementatie van Europese projecten rond duurzaam bosbeleid en - beheer. Via EUFORGEN krijgt Vlaanderen bovendien up-tot-date informatie en richtlijnen over de implementatie van andere FOREST EUROPE verplichtingen over genenbronnen in de bosbouw en relevante beslissingen van de Conventie inzake Biologische Diversiteit. Verder kan Vlaanderen steun krijgen van EUFORGEN bij de implementatie van strategische beslissingen van het FAO-Actieplan ter bescherming en beheer van de bossen wereldwijd. Via EUFORGEN wordt Vlaanderen bovendien systematisch geïnformeerd over beleidsbeslissingen die genomen worden op het vlak van economie, landbouw, energie, klimaat en omgeving, waarbinnen niet altijd rekening gehouden wordt met het belang van de bescherming van de genetische diversiteit van bossen. Via EUFORGEN blijft Vlaanderen op de hoogte van internationale afspraken waarmee rekening gehouden moet worden bij het uitstippelen van een nationaal of regionaal bosbeleid. Een voorbeeld hiervan is het verdrag inzake biologische diversiteit. Dit verdrag is wettelijk bindend en moet nationaal geïmplementeerd worden, maar bij de implementatie ervan wordt niet altijd rekening gehouden met de biologische diversiteit van bomen en bossen. Tenslotte geeft deelname aan EUFORGEN aan Vlaanderen de kans eigen beleidsbeslissingen vooraf te toetsen aan beslissingen genomen door andere Europese landen.

EUFORGEN beheert ook een informatieplatform over alle inspanningen die op nationaal en regionaal niveau in Europa gebeuren op het vlak van behoud van de genenbronnen van bomen. Hiertoe ontwikkelde het de databank 'EUFGIS', waarin reeds 3200 genenbronnen van 100 boomsoorten werden opgenomen. De databank bevat ook geografische informatie en belangrijke wetenschappelijke data over de herkomsten en wordt regelmatig geüpdatet door de nationale vertegenwoordigers binnen EUFORGEN. Deze informatie laat toe de gaten in geografische distributies van bosbomen te identificeren en strategieën te ontwikkelen voor een duurzaam behoud en beheer van bosbomen op Europees niveau. Door deelname aan EUFORGEN krijgt Vlaanderen onbeperkt toegang tot de genenbronnen en de gerelateerde informatie aanwezig in de databank. Dat is bijvoorbeeld van belang om een wetenschappelijk onderbouwde beslissing te kunnen nemen bij het al dan niet toelaten van buitenlandse herkomsten voor gebruik in Vlaanderen. Voor sommige inheemse boomsoorten is in Vlaanderen immers geen erkend teeltmateriaal aanwezig. Daardoor wordt beroep gedaan op buitenlandse herkomsten waarvan de kwaliteit niet altijd gegarandeerd wordt.

2. Welke klemtonen zou Vlaanderen kunnen leggen bij het uitwerken van een volgend EUFORGEN-programma?

- A. Vlaanderen geeft subsidies voor herbebossing en aanleg van nieuwe bossen met inheemse soorten. Het plantgoed moet voldoen aan de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 oktober 2003 betreffende de procedure tot erkenning van bosbouwkundig uitgangsmateriaal en het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal. Niet alle Europese landen verrichten even gedetailleerd wetenschappelijk onderzoek naar inheemse herkomsten van bomen en struiken. Vlaanderen zou via EUFORGEN dergelijk onderzoek kunnen stimuleren in Europa. Daardoor komen informatie en data beschikbaar over Europese herkomsten die voor Vlaanderen en de rest van Europa interessant kunnen worden in het licht van de klimaatveranderingen.

- B. Zowel in Vlaanderen als in vele Europese landen is de opkweek van teeltmateriaal uit zaden van erkende herkomsten meestal in handen van privékwekers. Hun doel is het runnen van een rendabel bedrijf. Het nastreven van een hoge genetische diversiteit in het kader van klimaatadaptatie is daarbij niet de eerste bekommernis. Hierdoor wordt zaad in eerste instantie kostenefficiënt geoogst en niet steeds op basis van voldoende en/of de juiste genetisch verschillende individuen. De genetische diversiteit van nieuw aangelegde bossen kan daardoor ontoereikend zijn. Vlaanderen kan dit probleem via EUFORGEN aankaarten en een voorstel van beslissing uitwerken voor FOREST EUROPE, zodat in de toekomst zaden van zoveel mogelijk bomen geoogst worden en niet enkel van die exemplaren die veel zaad dragen.
- C. De EUFGIS databank bevat geen inheemse struiksoorten. Nochtans vervullen deze een even belangrijke rol in boscosecosystemen als bomen. Vlaanderen (INBO in samenwerking met ANB) beschikt over een uitgebreid wetenschappelijk programma voor het behoud en gebruik van lokale herkomsten van autochtone struiken. In dit programma wordt gestreefd naar hoge genetische diversiteit in het teeltmateriaal door aanleg van genetisch diverse zaadgaarden. Onderzoek naar klimaatadaptatie speelt daarbij een belangrijke rol. Dit programma is vooruitstrevend omdat de zaadgaarden opgebouwd zijn uit een menging van verscheidene lokale populaties, zodat een hoge genetische diversiteit wordt gewaarborgd. Vlaanderen kan in het volgende EUFORGEN-programma vragen om ook struiksoorten op te nemen.

3. Welke rol kan het INBO vervullen in dit internationaal samenwerkingsverband?

Door deelname aan EUFORGEN zal INBO op de hoogte zijn van de regionale, nationale en internationale beleidsbeslissingen die een invloed kunnen hebben op het behoud en gebruik van genetische bronnen van bomen in Europa. Het INBO kan het Vlaamse onderzoek en beleid bekendmaken binnen deze groep en op haar beurt de resultaten van het EUFORGEN netwerk doorgeven aan Vlaamse overheden, bosbouwkundigen en de wetenschappelijke wereld.

Door deelname aan EUFORGEN komt het INBO terecht in een internationale groep van wetenschappers die actief zijn in regionale of nationale programma's op het vlak van gebruik en beheer van inheemse genenbronnen van bomen en struiken. Het INBO heeft hierdoor toegang tot de meest recente ontwikkelingen en wetenschappelijke resultaten op Europees niveau en kan deze doorvertalen naar de Vlaamse overheden.

Het INBO krijgt via EUFORGEN de kans om op internationaal niveau wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen te ontwikkelen voor een betere integratie van genetische aspecten in het bosbeheer, zoals voor houtproductie, ziekteresistentie en bosbouwkundig teeltmateriaal.

Ook kan het INBO eigen onderzoeksresultaten voorstellen en haar visie over het toekomstig programma van EUFORGEN promoten, zoals een uitbreiding van de EUFGIS databank met bestanden van inheemse struiksoorten.

Het INBO kan via EUFORGEN input leveren aan wetenschappelijke studies op vraag van FOREST EUROPE, zoals het internationaal rapport 'the State of Europe's Forests'.

Het onderzoeksprogramma van de onderzoeksgroep Genenbronnen Bosbouw van het INBO situeert zich volledig binnen de drie doelstellingen van het EUFORGEN-programma fase V. Het INBO beschikt zo over een uitgebreide wetenschappelijk kennis om het EUFORGEN-programma te ondersteunen en verder uit te bouwen:

- A. Het INBO heeft de voorbije decennia in situ bestanden van verschillende inheemse boomsoorten bestudeerd en ex situ zaadboomgaarden aangelegd. Verscheidene van deze Vlaamse genenbronnen van bosbomen werden reeds opgenomen in de EUFGIS databank. Deelname aan EUFORGEN geeft het INBO toegang tot vegetatief materiaal van alle andere genenbronnen die aanwezig zijn in de EUFGIS databank. In het licht van de voorspelde klimaatveranderingen is het belangrijk te kunnen onderzoeken of buitenlandse herkomsten in de toekomst eventueel geschikter zijn voor aanplanting in Vlaanderen dan de autochtone herkomsten. De EUFGIS databank bevat ook genenbronnen van soorten waarvan de genetische diversiteit in Vlaanderen niet groot genoeg is, zoals de zwarte populier.
- B. In de nabije toekomst zal het INBO de genetische diversiteit in de zaadboomgaarden en de in situ bestanden onderzoeken. Daarnaast zal het INBO in autochtone bestanden het verschil in genetische diversiteit onderzoeken tussen de zaadoogst afkomstig van de meerderheid van de bomen en de klassieke zaadoogst afkomstig van een beperkt aantal bomen, zoals die meestal door kwekers wordt toegepast. Het INBO wenst dit soort onderzoek te promoten binnen EUFORGEN. De bedoeling is dat kwekers in de toekomst plantsoen zullen kunnen aanbieden waarvan de genetische diversiteit groot genoeg is, ook wanneer ze gebruikmaken van buitenlandse zaadoogsten.
- C. Het INBO heeft veel ervaring met de aanleg, het opmeten en observeren van herkomstproeven. We werken ook al enige tijd mee aan enkele pan-Europese herkomstproeven met het oog op de studie van de adaptatie/plasticiteit van herkomsten in functie van klimaatveranderingen. Deelname aan EUFORGEN geeft de mogelijkheid dit onderzoek uit te breiden naar andere voor Vlaanderen belangrijke boomsoorten.

4. Indien deelname waardevol wordt geacht, is het INBO bereid voor Vlaanderen (of eventueel België) de rol van nationale correspondent op te nemen?

Het INBO is jarenlang lid geweest van EUFORGEN, maakte deel uit van het 'Steering Committee' en coördineerde of nam deel aan verschillende werkgroepen. Het INBO beschikt over de nodige wetenschappelijke kennis om FOREST EUROPE via EUFORGEN te ondersteunen bij het uitstippelen van haar beleid. Het wetenschappelijk onderzoek van de onderzoeksgroep Genenbronnen Bosbouw sluit immers zeer nauw aan bij de activiteiten van EUFORGEN. In dat kader is het INBO bereid voor Vlaanderen (of eventueel België) de rol van nationale correspondent op te nemen.

Conclusie

1. EUFORGEN is voor Vlaanderen het belangrijkste internationale forum waarbinnen richtlijnen opgesteld worden voor het duurzaam beheer van de genenbronnen van bomen en voor het gebruik en transport van bosbouwkundig teeltmateriaal in Europa. Door deelname aan EUFORGEN krijgt Vlaanderen inzicht in het beheer dat andere Europese landen uitvoeren met het oog op de bescherming en het herstel van de genetische diversiteit van bomen. Via EUFORGEN krijgt Vlaanderen toegang tot herkomsten en boomsoorten die in de toekomst misschien beter aangepast zijn aan de voorspelde klimaatveranderingen in Vlaanderen.
2. Vlaanderen kan via EUFORGEN het wetenschappelijk onderzoek in verband met het behoud en gebruik van boom- en struiksoorten promoten en stimuleren. Vooral de studie van de genetische diversiteit van het door boomkwekers gebruikte, uit het buitenland afkomstige teeltmateriaal is voor Vlaanderen van belang. Vlaanderen kan via EUFORGEN het Europees bosbeleid stimuleren om werk te maken van de bescherming van autochtone struiksoorten in bosccosystemen. Bovendien kan Vlaanderen via EUFORGEN andere landen stimuleren mee te werken aan internationaal onderzoek naar klimaatadaptatie van bomen met als doel herkomsten te selecteren die eventueel geschikt zijn voor toekomstige aanplantingen in Vlaanderen
3. Het INBO beschikt over de nodige wetenschappelijke kennis en expertise (Bijlage 1) om een belangrijke rol te spelen in de ontwikkeling van toekomstige projecten van EUFORGEN en steun te verlenen bij de opmaak van wetenschappelijke adviezen voor o.a. FOREST EUROPE. Deelname van het INBO aan EUFORGEN laat toe een stempel te drukken op het toekomstig Europees beleid rond duurzaam beheer en gebruik van genenbronnen in de bosbouw. Op basis van de up-to-date informatie verkregen via EUFORGEN, zal het INBO het Vlaamse bosbeleid nog beter kunnen ondersteunen bij het nemen van op wetenschap gestoelde beleidsbeslissingen.
4. Het INBO is bereid voor Vlaanderen (of eventueel België) de rol van nationale correspondent op te nemen

Bijlage 1: Publicaties

Artikels met peer-review (A1, A2) (INBO als contactadres)

2016

Viger M, Smith H, Cohen D, DeWoody, J, Trewin, H, Steenackers M, Bastien C, Taylor G Adaptive mechanisms and genomic plasticity for drought tolerance identified in European black poplar (*Populus nigra* L.) *Tree Physiology*, in press.

2015

Cornille A, Feurtey A, Gelin U, Ropars J, Vander Mijnsbrugge K, Gladieux P, Giraud T (2015) Anthropogenic and natural drivers of gene flow in a temperate wild fruit tree: a basis for conservation and breeding programs in apples. *Evolutionary Applications* doi: 10.1111/eva.12250

De Kort H, Vandepitte K, Mergeay M, Vander Mijnsbrugge K, Honnay O (2015) The population genomic signature of environmental selection in the widespread insect-pollinated tree species *Frangula alnus* at different geographical scales. *Heredity* doi:10.1038/hdy.2015.41

De Kort H, Vander Mijnsbrugge K, Vandepitte K, Mergeay J, Ovaskainen O, Honnay O Evolution, plasticity and evolving plasticity of phenology in the tree species *Alnus glutinosa* (2015). *Journal of Evolutionary Biology* doi:10.1111/jeb.12777

Gruwez R, De Frenne P, Vander Mijnsbrugge K, Vangansbeke P, Verheyen K (2015) Increased temperatures negatively affect *Juniperus communis* seeds: evidence from transplant experiments along a latitudinal gradient. *Plant Biology* doi:10.1111/plb.12407

Vander Mijnsbrugge K (2015) Morphological dissection of leaf, bud and infructescence traits of the interfertile native *A. glutinosa* and non-native *A. incana* in Flanders (northern part of Belgium). *Trees Structure and Function* doi: 10.1007/s00468-015-1247-7

Vander Mijnsbrugge K, Depypere L, Michiels B, De Cuyper B (2015) Genetic and temporal plastic variation in bud burst, bud set and flower opening responses of local versus non-local provenances of *Prunus spinosa* in a provenance trial. *Basic and Applied Ecology* doi: 10.1016/j.baae.2015.11.005

Vander Mijnsbrugge K, Leclercq R, Michiels B (2015) Dissection of leaf morphological traits from isolated and declined relict populations of *Ulmus laevis* reveals putative random ecotype evolution. *Plant Systematics and Evolution* doi: 10.1007/s00606-015-1255-5

Vander Mijnsbrugge K, Onkelinx T, De Cuyper B (2015) Variation in bud burst and flower opening responses of local versus non-local provenances of hawthorn (*Crataegus monogyna* Jacq.) in Belgium. *Plant Systematics and Evolution* 301: 1171–1179 doi: 10.1007/s00606-014-1141-6

Vander Mijnsbrugge K, Turcsan A, Michiels B (2015) Population differentiation and phenotypic plasticity in temperature response of bud burst in *Frangula alnus* provenances of different latitude. *Plant Systematics and Evolution* doi: 10.1007/s00606-015-1258-2

2014

Cox K, Vanden Broeck A, Vander Mijnsbrugge K, Buiteveld J, Collin E, Heybroek HM, Mergeay J (2014) Interspecific hybridisation and interaction with cultivars affect the genetic variation of *Ulmus minor* and *Ulmus glabra* in Flanders. *Tree genetics and genomes* 10: 813-826

De Kort H, Mergeay J, Vander Mijnsbrugge K, Decocq G, Maccherini S, Bruun H, Honnay O, Vandepitte K (2014) An evaluation of seed zone delineation using phenotypic and population genomic data on black alder (*Alnus glutinosa*). *Journal of Applied Ecology* doi:10.1111/1365-2664.12305

2013

Vander Mijnsbrugge K, Depypere L, Chaerle P, Goetghebeur P, Breyne P (2013) Genetic and morphological variability among autochthonous *Prunus spinosa* populations in Flanders (northern part of Belgium): implications for seed sourcing. *Plant Ecology and Evolution* 146: 1-10 doi: <http://dx.doi.org/10.5091/plecevo.2013.762>

2012

Jarni K, De Cuyper B, Brus R (2012) Genetic variability of wild cherry (*Prunus avium* L.) seed stands in Slovenia as revealed by nuclear microsatellite loci. *PLoS One* 7, doi: doi:10.1371/journal.pone.0041231

Vander Mijnsbrugge K, Beeckman H (2012) Geographically differentiating morphologies in genetically similar dogroses: consequences of canina meiosis. *Plant Systematics and Evolution* doi: 10.1007/s00606-012-0674-9

2011

Vander Mijnsbrugge K, De Cleene L, Beeckman H (2011) A combination of fruit and leaf morphology enables taxonomic classification of the complex *Q. robur* L. – *Q. x rosacea* Bechst. – *Q. petraea* (Matt.) Liebl. in autochthonous stands in Flanders. *Silvae genetica* 60: 139-148

Rohde A, Storme V, Jorge V, Gaudet U, Vitacolonna N, Fabbrini F, Ruttink T, Zaina G, Marron N, Dillen S, Steenackers M, Sabatti M, Morgante M, Boerjan W, Bastien C (2011) Bud set in poplar – genetic dissection of a complex trait in natural and hybrid populations. *New phytologist* 189: 106-121

2010

Vander Mijnsbrugge K, Bischoff A, Smith B (2010) A question of origin: where and how to collect seed for ecological restoration. *Basic and Applied Ecology* 11: 300-311

Vander Mijnsbrugge K, De Cock K, Cox K, Breyne P (2010) Conservation measures for *Rosa arvensis* Huds. in Flanders (Belgium) based on congruent genetic and phenotypic population differentiation. *Conservation Genetics* 11: 2243-2253

INBO-referenties zonder peer-review

2015

De Cuyper B (2015) Genetische diversiteit van de INBO-zaadboomgaard van boskers. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.R.2015.7158296

De Kort H, Honnay O, Vander Mijnsbrugge K, Mergeay J (2015) Herkomstgebieden voor bomen en struiken aan herziening toe. INBO Jaarboek 2014

Vander Mijnsbrugge K (2015) Waarom autochtoon plantsoen het best (aangepast) is. INBO Jaarboek 2014

2014

De Vos B, Vander Mijnsbrugge K, Uyttenbroeck R (2014) 80 inheemse boom- en struiksoorten in kaart gebracht. INBO Jaarboek 2013

Uyttenbroeck R, De Vos B, Vander Mijnsbrugge K (2014) Verspreiding en standplaats van inheemse bomen en struiken in Vlaanderen. INBO.R.2014.1388322

2013

Steenackers M, De Cuyper B (2013) INBO inventariseert gezonde essen in Vlaanderen. INBO Nieuwsbrief

2012

Cox K, Vanden Broeck A, Vander Mijnsbrugge K (2012) Genetic variation in european elms: genetic characterisation of populations of *Ulmus laevis* and of the *U. minor-U. glabra* complex INBO.R.2012.54

Steenackers M, De Cuyper B (2012) Veredeling en natuurbehoud: geen contradictie. INBO Jaarboek 2011

Vander Mijnsbrugge K (2012) Conferentie in Tours, 21-24 mei 2012: klimaatverandering en Europese bossen. INBO Nieuwsbrief

Vander Mijnsbrugge K (2012) Hybridisatie bij inheemse eiken. INBO Nieuwsbrief

2011

De Cuyper B (2011) Boskers: de DNA proef op de som. INBO Jaarboek 2010

Depypere L, Vander Mijnsbrugge K (2011) Archeologische pruijpitten onder de loep. INBO Nieuwsbrief

Vanden Broeck A, Vander Mijnsbrugge K, Van der Linden G (2011) Natuur en cultuur van de linde. INBO Jaarverslag 2010

2010

Vander Mijnsbrugge K (2010) Bastaards gedragen zich zelden zoals het hoort... INBO Nieuwsbrief

Andere publicaties zonder peer-review

2015

De Kort H, Vander Mijnsbrugge K, Vandepitte K, Mergeay J, Honnay O (2015) Hoe zinvol is de huidige indeling in herkomstgebieden voor bosplantsoen? Een genetische test voor Zwarte els en Spokehout. *Natuurpunt.Focus* 14: 58-63

2014

Vander Mijnsbrugge K (2014) Continuity of local genetic diversity as an alternative to importing foreign provenances. In: *Genetic considerations in ecosystem restoration using native tree species*. Food and Agriculture Organisation, Rome

Vander Mijnsbrugge K, Missoorten M (2014) Eik als erfgoeddrager. Relicten van eikenhakhout in de Hoge Kempen. *Tijd-Schrift* 4: 71 – 81

2012

De Lameilleure B, Vander Mijnsbrugge K (2011) Soort van het jaar: wilde rozen. *Snep* 10: 50 – 54

Vander Mijnsbrugge K, Missoorten M, Hubrechts E, Beeckman H (2012) Eikenhakhout op landduinen. *Bosrevue* 39: 13 – 17

2011

Vander Mijnsbrugge K (2011) Boomgaarden voor autochtoon zaad. *Bosrevue* 35: 2 – 5

Vander Mijnsbrugge K, Zwaenepoel A, Opstaele B, Maes B (2011) Toppers in Vlaanderen. *Bosrevue* 35: 14 – 17

2010

Bastiaens J, Vanden Brecht P, Brinkkemper O, Cosyns E, Deforce K, De Keersmaeker L, Kooistra MJ, Leenders K, Van Loon R, Ludwig H, Maes B, Vander Mijnsbrugge K, Tack G, Vera H, Zwaenepoel A (2010) Eikenerfgoed in Nederland en Vlaanderen. Eikenbossen en eikenstoven in heden, verleden en toekomst. *Historisch Geografisch Tijdschrift* 28: 115 – 139

Breyne P, Vander Mijnsbrugge K (2010) Biodiversiteit bij bosrozen: morfologische verscheidenheid en genetische variatie wijzen op een unieke populatie in de Vlaamse Ardennen. *Meander* 8: 8-1